

SZÓLÍT A FELTÁMADOTT

A feltámadás módjáról és a feltámadottak életéről alig szólnak az evangéliumok. A feltámadt Krisztust ábrázoló festmények sem tudják megmutatni az Öröklét csodálatos, az emberi képzeletet felülmúló világát. Az ortodox ikonok más utat választanak: a holtak országába alászálló Krisztust állítják elénk. Krisztus, halálos szertetének ragyogásában ott áll a holtak megnyílt börtönkapujában. Ahogy egy ókori szentbeszéd mondja: „Azokat keresi fel, akik a halál teljes sötétjében és árnyékában vannak fogva tartva. Elmegy hozzájuk az Úr, és magával viszi a keresztyőzelmű jelvényét. Ádámot kézen fogva életre kelti: »Támadj fel a halálból, Krisztus rád ragyog! Én a te Istened vagyok, én miattam lettem Fiaddá. Kelj fel az életre, hiszen nem azért alkottalak meg, hogy a halál bilincsei között légy mindörökké. Kelj fel, menjünk ki innen, hiszen te énbennem és én tebenned egy és osztatlan személy vagyunk.«”

Elég tágas ez a földi világ, jó esetben elég hosszú az emberélet – megakva feladatokkal és élményekkel, sikerekkel és örömeikkel, bár kudarccal és fájdalommal is – ahhoz, hogy ne vegyük észre a határait, vagy legalábbis ne törődjünk velük. Még betegen vagy öregen is csak keveseknek jut eszébe, hogy végső

soron mindnyájan rabok vagyunk: bezárva a végeség, a halál börtönébe. Karácsonykor azt ünnepeljük, hogy az Istenfia emberré lett, osztozik történelmünkben, földi sorsunkban. A Húsvét örömhíre pedig az, hogy az ember-Jézus feltámadt, és véges világunkat fölemeli magához: helyet ad az öröklétben mindnyájunknak. Krisztus, az „örökkön élő” nemcsak a halottakhoz szól, hanem az élőkhöz is: „Nem azért alkottalak, hogy a fogságban maradj! Kelj fel, menjünk ki innen, hiszen te énbennem és én tebenned egy és osztatlan személy vagyunk.”

Lukács László
in Vigilia 78 (2013/4) 241.

QULTO SZAKMAI NAP – BESZÁMOLÓ

A Monguz Kft. 2017. december 7-én tartotta éves szakmai napját a Fővárosi Szabó Ervin Könyvtár dísztermében. A cég munkatársai a résztvevőket a regisztrációkor egy-egy plüss mongúz figurával lepték meg. A program az elmúlt évekhez hasonlóan szakmai előadásokkal kezdődött, majd délután – workshopok formájában – kötetlenebb szakmai beszélgetésekkel folytatódott.

A nap első felében beszámolók hangzottak el az elmúlt év eredményeiről, és a jövő évre tervezett fejlesztésekről.

Az első előadásban Kármán László, a Monguz Kft. ügyvezetője szembeállította a globális és helyi szereplőket, és cégüket mint köztes megoldást, arany középutat mutatta be, amely a korábban említett üzleti szereplők előnyeivel rendelkezve végzi munkáját. Az egyik fontos szempont a fenntarthatóság, amelynek első lépcsője a felhősítés és a tudásmenedzsment rendszerek szállítása. A felhőszolgáltatást könnyebb frissíteni, továbbá az egyes gyűjteményekben tapasztalható informatikushiányra is megoldást jelenthet. A felhőben lévő szolgáltatások igénybevételénél megoldott a felügyelet, a multi-tenant (több bérelő egyidejű kiszolgálása) működés. Ennek a fejlesztésnek az eredménye a FOLIO.

A második előadásban Czoboly Miklós a 2017-ben elvégzett feladatokról, a megkezdett projektekről számolt be. Kiemelt projektekként az e-Levél-tár és az e-Learning újításokat említette. A cég részt vesz az Országos Széchényi Könyvtár által vezetett fejlesztésben is, amelyben komoly szakmai csapat végzi a feladatokat. Ez a munka a következő évben is folytatódik. A tervek között szerepel továbbra is az e-Learning fejlesztések végzése, valamint új területként a komplex kiadói platform kialakítása, amelyben a magyarországi kiadásokhoz kapcsolódó szerzői jogok kezelése valósulna meg.

Ezt követően Szabó Mihály a termékfejlesztési

eredményeiről számolt be. Az elmúlt évben természetesen folyamatos volt a rendszerfelügyelet, a frissítések, a konverziók végzése, odafigyeltek a termékstabilizálásra. Elkészült a Cardex modul, a SCAN modul fejlesztették, létrehozták a KépWebShopot, és elkészült az OPAC3 – Corvina oldalon. A Hunteka frissítése 2.0 verzióra is folyamatos volt. Egyes helyeken sikeresen megoldották, hogy egy intézményen belül közös katalógust használhasson a könyvtári és múzeumi részleg és ezt a rendszert különféle jogosultsági szintekkel látták el. Több Huntekát használó helyen végeztek OPAC 3 frissítést, melyet számos új szolgáltatással egészítettek ki.

Szabó Mihály a további célok között a folyamatos fejlesztést, egy egységes Qulto repozitórium rendszer kidolgozását említette. Előadása végén köszönetet mondott a gyűjtemények dolgozóinak is.

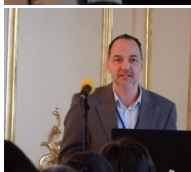
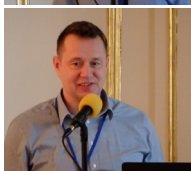
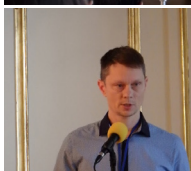
A következő előadó, Pancza János a cégcsoport külföldi eredményeiről és törekvéseiről számolt be „Lengyelországtól Törökorszáig – A Qulto nemzetközi projektjei” című előadásában. A legfontosabb 2017-es lengyel projektekként emelte ki a QULTO-M bevezetését a Gdansk Hajózási Múzeumban és a helytörténeti gyűjtemény és portál fejlesztését a Gdansk Városi Múzeum számára. A román piacon a meglévő, nagy ügyfelek – 4 megyei könyvtár (Kolozs, Maros, Kovászna, Gorj), a Sapientia Erdélyi Magyar Tudományegyetem és a Partiumi Keresztény Egyetem – mellé 2017-ben új intézmények csatlakoztak, többek között a Segesvár Városi Könyvtár, Székely Nemzeti Múzeum és az Erdélyi Történelmi Múzeum. Törökországban is új partnerszerződések születettek, ügyfeleik között tudhatják az ARUCAD University-t és a Török Ügyvédi Kamara Múzeumát. Bolgár partnercégükkel együttműködésben megtörtént a SimilR szemantikus alapú, elosztott elven működő plágiumkereső szolgáltatás bevezetése.

Az ötödik előadó Simon András a support-csoport

munkájáról számolt be. Mindannyiunk tapasztalata, hogy az elmúlt időszakban megnövekedett az igény a gyűjteménykezelőben lévő információk iránt. Ezért fontos szerepet kapott a névterek és az online keresők összekapcsolása. Érezhetjük azt is, hogy a tartalmak szolgáltatása is erősen megváltozott, a tudásszervezési rendszerek segédanyagként állnak elő. A rendszerekhez szakértelem kell, amely a gyűjteményekben rendelkezésre áll. Simon András beszélt a határterületek felé (levéltár, galéria, magángyűjtemények, régészeti nyilvántartások) történő kilépésről is.

A távolabbi jövőt is felvázolta Fülöp Endre. A cég utolsó előadásában bemutatta a szemantikus technológia lehetőségeit a közgyűjteményekben. A szemantikus háló régebbi idők óta létezik, mint a szemantikus web. Az első szemantikus hálót az i. e. 3. században Porphüriosz fogalmazta meg, majd az első számítógépes szemantikus háló a 20. század ötvenes éveiben jött létre. Léteznek már szemantikus háló alapú szakértői rendszerek, és a jövő elképzelései közé tartozik a könyvtári katalógusok és a szakértői rendszerek összekapcsolása az információk újfajta eléréséhez. Míg az egyik célja a dokumentumszolgáltatás, a másinak pedig magának a tudásnak a szolgáltatása, összekapcsolásukkal egy bibliográfiai szakértői rendszer jönne létre, amelyben az információk magasabb szintű elérése valósulna meg.

A délelőtti utolsó előadásában Jobbágy László a Digitális Jólét Programot ismertette, amely az elmúlt két évben indult, feladatai ez idő alatt körvonalazódtak, és amely több stratégiából áll: közgyűjteményi, oktatási, gyermekvédelmi, exportfejlesztési. A stratégiák összekapcsolódnak,

céljuk, hogy a digitális világba azokat is bevonják, akik még azon kívül állnak. Ehhez szükséges az eszközfejlesztés, és a tartalomfejlesztés is. A digitalizáció köti össze a stratégiákat, ahol ugyancsak fontos a megfelelő eszköz, és a nemzeti kultúrvagyontartalom közkinccsé tétele. Az oktatásban a tanulni vágyók (a kiskorú korosztálytól a felnőtt korosztályig mindenkire gondolva), ha megfelelő eszközzel rendelkeznek, fontos, hogy a megfelelő tartalmakat is elérjék, ne veszítsék el az érdeklődésüket. Ezért a digitalizált tartalmakat elérhetővé kell tenni. Itt természetesen eltérések vannak a különböző közgyűjtemények (múzeum, levéltár, könyvtár) között. Ehhez nyújt majd segítséget a Nemzeti Adattár Projekt (NAP), amelynek részletes tervezése hamarosan elindul. Ez a projekt lesz alkalmas az adatok becsatolására, a metaadatok elkészítésére. Természetesen a projekt kapcsolódik az OSZK jelenleg futó projektjéhez is. Az egyik legfontosabb szakmai igény, hogy a digitalizálás ne öncélú legyen. Az oktatás területén tervezik a Kulturális Tanösvény kialakítását, amely e-Learning módszerekkel, virtuális séta formájában adja át a tudást. Az e-Magyarország pontok is megújulnak és átalakulnak.

A délutáni szekcióban a Qulto platformmal és kapcsolódó megoldásokkal ismerkedhettek a látogatók, workshopok és konzultációk formájában.

Kövács Ildikó

Gál Ferenc Főiskola Könyvtára és

Tegzes Béla

Sapientia Szerzetesi Hittudományi Főiskola Könyvtára

A MOKKA-R ÉS JELENLEGI HELYZETE

A MOKKA-R a Magyar Országos Közös Katalógus (MOKKA Egyesület) muzeális dokumentumokkal foglalkozó tagozata, amely 2005-ben alakult meg. A régi nyomtatványok magyarországi adatbázisának kezelésén túl feladatának tekinti a kéziratok katalógusának kialakítását is, továbbá szakmai segítségnyújtást konkrét bibliográfiai vagy technikai kérdésekben. Célja, hogy minden könyvtári állományban őrzött, 1851 előtt készült nyomdai és kéziratos dokumentum bibliográfiai leírása hozzáférhető legyen.

Megalakulásakor 17 törzskönyvtár, 5 partnerkönyvtár, 5 részt vevő könyvtár alkotta a tagságot. A tagok száma jelenleg 108. Óvatos becslések szerint is legalább kétszer ennyi intézmény érintett. Ennek felmérése utoljára a 2000-es évek elején történt meg, nagyon indokolt lenne egy újabb felmérés készítése a Könyvtári Intézet bevonásával.

A MOKKA-R saját költségvetéssel nem rendelkezik, pályázatokból és intézményi támogatásból valósultak meg az eddigi fejlesztések. Hivatalos honlapjáról (<http://www.eruditio.hu/mokka-r/>) érhető el az adatbázis, amelynek különlegessége, hogy a magyar nemzeti bibliográfia megfelelő korszakának anyagát is tartalmazza: ezek a rekordok a feldolgozás során jó segítséget jelentenek az azonosításhoz.

Am a régi nyomtatványok esetében nem elegendő a művek bibliográfiai azonosítása: elengedhetetlen az egyes példányokhoz tartozó egyedi jellemzők leírása is. Ezért a MOKKA-R-ben nincs duplumszűrés, ami miatt a példányspecifikus jellemzők (a kötésre, possessor-bejegyzésre, hiányokra, vagy más egyedi jellemzőkre vonatkozó megjegyzések) elvesznének.

A MOKKA-R művelődéstörténeti szemléletéből adódik, hogy a Kárpát-medencében található, illetve keletkezett 1851 előtt kiadott do-

kumentumokat közös egységnek tekinti. Ezért a tagozat együttműködési keretei határon túli intézményekre is kiterjednek.

A MOKKA-R adatbázis szerkezetéről részletes ismertetés található Keveházi Katalin: Mi újság a MOKKA háza táján? 3. A régi nyomtatványok és kéziratok adatbázisa című cikkében (TMT 2009. 56. évf. 3. szám, <https://goo.gl/7xV1LH>), az adatok tárolása XML-ben történik, amely az adatok importját és exportját megkönnyítette (más, pl. USMARC vagy HUNMARC formátumot is fogadott). Az adatbázishoz tartozik a muzeális dokumentumok törvény előírta bejelentését és nyilvántartását lehetővé tevő Muzeális Könyvtári Dokumentumok Nyilvántartása (MKDNY) adatbázis is. E két katalógusrész azonban nem független egymástól, a MOKKA-R katalógusában feldolgozott példányok – a dupla munkát elkerülendő – a nyilvántartásban is megjelennek, és fordítva.

Mivel a MOKKA-R-ben nincs duplumszűrés, egy-egy mű azonos kiadásáról több leírás is található, amelyek esetleg eléggé el is térhetnek egymástól a leírás pontosságát, mélységét illetően. Hogy az összetartozó leírások valóban összetartozzanak, a bibliográfiai rekord kötelezően kitöltendő mezői között szerepel a bibliográfiai azonosító szám/jelzet.

A MOKKA-R rendelkezik katalogizáló felülettel, egy htm alapú űrlappal is – ez elsősorban azok számára készült, akik az MKDNY-be szeretnék dokumentumot bejelenteni.

Együttműködési megállapodás keretében a Corvina, a Huntéka és a SZIKLA integrált rendszereket használó könyvtárak muzeális dokumentumairól készült rekordokat az üzemeltetők – az intézmények hozzájárulásával – átadták a MOKKA-R nyilvántartási rendszerének. A betöltések során nagyon heterogén állomány került az adatbázisba, amelynek egységesítése fontos

feladat (leginkább a szerzői nevek egységesítését szolgáló authority fájlok kialakítása).

Az eredeti elképzelések szerint a fejlesztés, az adatállományok feltöltése, a bejelentések kezelése, a MOKKA/MOKKA-R szűrése időben folyamatosan haladt volna előre, ám a bodza keretrendszer fejlesztése több éve leállt. Ennek oka részben a fejlesztő és a nemzeti könyvtár közötti folyamatos és mindkét fél számára megfelelő megállapodás hiánya volt. Az adatbázisok ennek ellenére működnek, az adatok biztonságban vannak, de az adatbázis egyelőre nem bővül (ez elsősorban az MKDNY szempontjából aggályos).

A jövőt illetően egyértelmű, hogy mindkét adatbázis része lesz az új Országos Könyvtári Platformnak (OKP). Azt az időszakot kell túlélni, ameddig az OKP minden funkcionalitásában létre nem jön és megbízhatóan működni nem kezd. Ez lehetővé teszi majd a MOKKA-R és a MKDNY adatainak megfelelő kezelését egy

(bármilyen) új keretrendszerben. Az átmeneti időszakot arra használhatják fel az érintett intézmények, hogy ellenőrizzék, egységesítsék saját rekordjaikat.

2017 decemberében a MOKKA Egyesületben teljes vezetőségváltásra került sor. A MOKKA-R tagozat elnöke Farkas Gábor Farkas, az Országos Széchényi Könyvtár Régi Nyomtatványok Tára osztályvezetője lett. Így az ezzel kapcsolatos feladatok végzése, beleértve a határokon is túl nyúló szakmai együttműködést kívánó szervezési, illetve az ezzel szorosan összefüggő tudományos munka koordinálása a nemzeti könyvtárba került. Jelen összefoglalás alapvetően Keveházi Katalin (2017 decemberéig a MOKKA-R tagozat elnöke) cikkére és adataira támaszkodva készült.

Berecz Ágnes

Dunamelléki Református

Egyházkerület Ráday Könyvtára

IKSZ KÖZGYŰLÉS ÉS KONFERENCIA–DECEMBERBEN

Minden alkalommal örömmel fogadjuk, és ha tehetjük, elfogadjuk azokat a meghívásokat, amelyek civil könyvtáros társszervezeteinktől érkeznek és saját programjainkra invitálnak bennünket. 2017. december 14-én a Fővárosi Szabó Ervin Könyvtárban „vendégeskedtünk”, az IKSZ évzáró közgyűlésén, a hozzá kapcsolódó konferencián vehettünk részt.

Tőzsérné Gécz Andrea alelnök köszöntése után Lőrinczy György kapott szót, aki a találkozó idején épp hat hónapja volt az NKA alelnöke. Személyes életútja, bemutatkozása után beszámolt néhány változásról, amely alelnöksége fél évében az NKA-t érintette, majd bővebben vázolta az Alaphoz kapcsolódó terveit. A pályázatok, pályáztatás esetében várható a **hiánypótlások szigorítása**, a határidők következetes

figyelembe vétele. (Ezzel kapcsolatban az NKA honlapján alelnök úr a következőket fogalmazta meg: „...legfontosabb célom az NKA pályázati rendszerének gyorsítása, az ügymenet rövidítése, az adminisztráció egyszerűsítése... Így 2017. augusztus 1-től az NKA által kiírt pályázatok benyújtásánál bizonyos alapidokumentumok utólagos hiánypótlására nincs lehetőség.”) Fontosnak tartja a **kollégiumok szorosabb együttműködését** is, példaként a Márai program legutóbbi listájának összeállítását említette, melynek meghatározásában nemcsak a Szépirodalom Kollégiuma, hanem az Ismeretterjesztés és Környezetkultúra Kollégiuma is részt vett. Érdemes kapcsolódni az **NKA Facebook oldalához** is, ahol bizonyára sok információt olvashatunk majd arról a programsorozatról, amely a 2018-ban 25 éves NKA-t

köszönti. A fesztivál – 25 év-25 nap – a tervek szerint az Országos Könyvtári Napok idejére esik majd. Reprezentálni kívánja, hogy miként volt az Alap/Alapprogram az elmúlt 25 évben – és kíván lenni a jövőben is – a kultúra finanszírozásának egyik fő szereplője. A „**pályázat-koordináció**” is elengedhetetlen lesz a jövőben: bizonyos programok, szervezetek számára, ha más állami forrásból biztosított a megvalósítás, lehetséges, hogy elmarad az NKA támogatás. Lőrinczy György megjegyezte: szívesen vesz minden ötletet arra vonatkozóan, hogy milyen forrásokat lehetne még „becsatornázni” a támogatási összegekbe. Példaként említette: az elmúlt években megnövekedtek a könnyűzenei támogatások, mert az üres adathordozók szerzői jogdíjaiból befolyó összegeket is megkapta a Könnyűzene Kollégiuma. Az ügyintézés menetének egyszerűsítése, a pályázati rendszer gyorsítása érdekében rendelkezésre állnak, segítséget nyújtanak az NKA munkatársai, a honlapon közzétett időpontokban várják a pályázók hívásait. A GYIK menüpont is felkereshető, számtalan technikai kérdésre válasz kapható – zárta előadást Lőrinczy György.

A közgyűlést követően Ramháb Mária a 2017-es **Országos Könyvtári Napokról (OKN)** adott összefoglaló értékelést. Előadásának első diája a 12 éve kezdődött programsorozat logóit vetítette elénk: valóban színes, ötletes programok valósultak meg könyvtáraink közreműködésével az elmúlt években. 2017-ben a „Csak tiszta forrásból” mottó köré szerveződtek az események, a napokra lebontott témákat is érdemes felidézni: Információforrások, tudásforrások; A boldogság forrásai; Az élet forrása, a víz; Népi hagyományok – múltunk forrásai; A természet forrásai – Mozdulj ki! A hetet ismét a Könyves vasárnap

zárta (ezen a napon 579! intézmény nyitott ki, 912 programmal). Ramháb Mária az OKN és a könyvtárak ars poéticáját így fogalmazta meg: a könyvtárak küldetése, hogy segítsék az emberek boldogulását. A soron következő diákon számos adat sorakozott: 2006-ban 1076, 2015-től 7000 fölötti programmal regisztráltak a könyvtárak az Országos Könyvtári Napokra, a 12 év alatt több mint 2 millió érdeklődőt szolgáltattak meg. Programjaink sikerének egyik alapja, hogy híre eljusson az olvasókhöz. Ezért időben regisztráljuk saját rendezvényeinket, és hogy később értékelni is tudjunk, a hét elteltével ne felejtjük el regisztrálni a statisztikai adatokat sem – kérte a kollégáktól az előadó. A helyi és az országos média adjon hírt rólunk, de a nyomtatott sajtóban is jelenjünk meg – emelte ki Ramháb Mária. S hogy mi a hozadéka az elmúlt 12 évnek? A könyvtárosok megtanultak együtt gondolkodni, közösen dolgozni, korszerű eszközökkel kommunikálni, egymásra figyelni, együtt örülni, játszani. Külsős partnerekkel együttműködni. Bátran vallhatjuk: sokat tettünk az elmúlt 12 évben a szolgáltató közösségek és az emberek jobb életminőségéért – ezekkel a gondolatokkal zárult az összefoglaló.

Egyházi gyűjteményeink közül néhányan kapcsolódtak már egy-egy tematikus naphoz a rendezvények idején. A szervezők örömmel látják, ha a jövőben is regisztrálunk, megjelenünk kiállításokkal, előadásokkal, beszélgetésekkel a civil könyvtárak mellett, velük októberben, a könyvtári héten. A közös készülődést akár kezdetjük is, a hét témája 2018-ban: „Közös tudás - közösségi hozzáférés”.

*Török Beáta
Sapientia Szerzetesi Hittudományi
Főiskola Könyvtára*

KONFLIKTUSKEZELŐ TRÉNING

Január 30. és február 2. között részt vettem a Könyvtári Intézet *Konstruktív konfliktuskezelés hatékony tárgyalási technikákkal* elnevezésű 30 órás akkreditált tanfolyamán az OSZK-ban.

Tizenkét fős csoportunk tagjai különböző könyvtárakból jöttek: települési könyvtárakból, szakkönyvtárakból, felsőoktatási könyvtárakból. Az egyházi könyvtárakat magam képviseltem.

Azért vállalkoztam erre a tréningre, mert az EKE által szervezett 2016. évi tihanyi és a 2017. évi kismarosi minőségbiztosítási továbbképzést e témában tervezzük folytatni és szeretnénk meghirdetni 2018. májusban, ezúttal Bakonybélben.

Trénerünk, dr. *Ficzko Zsuzsanna* volt, akit 2012-ből a veszprémi EKÉ-ről ismerhetnek az egyházi könyvtárosok is. Zsuzsa stratégiai menedzsment tanácsadó, szervezet- és működésfejlesztési szakértő, vezetői kompetenciafejlesztő tréner, jogász és közgazdász végzettséggel. De nemcsak vállalati területeken jártas, hanem hosszabb időt eltöltött könyvtárakban is, így a Debreceni Egyetem Egyetemi és Nemzeti Könyvtárban tartott tréningeket, ismerős a Szegedi Tudományegyetem Klebelsberg Könyvtárában és az ELTE Egyetemi Könyvtárban is, tehát ismeri „a” könyvtárban, „egy” könyvtárban előforduló leggyakoribb konfliktusforrásokat és helyzeteket.

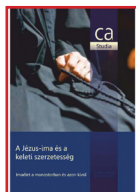
Az EMMI finanszírozta, a Könyvtári Intézet által akkreditált tanfolyamon előadások és gyakorlati foglalkozások formájában ismerkedtünk a magán és munkahelyi konfliktusok jellemzőivel: természetével, dinamikájával, kezelésük stratégiáival. Szó volt a konfliktusok konstruktív kezdeményezéséről és feloldására szolgáló konfliktus-beszélgetésről (tárgyalásról), mint a konfliktusmegoldás hatékony eszközéről. Elemeztük a tárgyalás egyes szakaszait, a megbeszélés során alkalmazható előre vivő technikákat és a „piszkos kis tárgyalási trükköket”. Gyakoroltuk a konfliktusok megoldását harmadik fél (moderátor vagy mediátor) bevonásával.

A tréning gyakorlati, csoportos „vizsgával” zárult, két olyan tárgyalást bonyolítottunk le, ahol mindenkinek jutott valamilyen szerep: ki aktív tárgyalóként, vezetői vagy munkatársi szerepben, ki moderátorként, ki megfigyelőként vett részt a megbeszélésen.

Ásványi Ilona
Pannonhalmi Főapátsági Könyvtár

ÚJDONSÁG

Baán Izsák [et al.] (szerk.)
A Jézus-ima és a keleti szerzetesség :
imaélet a monostorban és azon kívül

Szent Atanáz Görögkatolikus
Hittudományi Főiskola,
Nyíregyháza 2018.

Peter Stuhlmacher

Az Újszövetség bibliai teológiája
1. kötet, Alapvetés : Jézustól Pálig

Kálvin Kiadó, Bp., 2017.

ISMÉT SZOMSZÉDOLTUNK

Liszt Ferenc Zeneművészeti Egyetem Központi Könyvtára

Egy zord téli napra, február 22-ére esett az EKE soron következő Szomszédolása. Ezen a napon két könyvtárat látogathattak meg az érdeklődők. Délelőtt a Liszt Ferenc Zeneművészeti Egyetem Központi Könyvtárát néztük meg, ahol Gulyásné Somogyi Klára, a könyvtár igazgatója vezetett minket körbe. A könyvtárba belépve a kölcsönző térben találtuk magunkat, majd az olvasótermet csodálhattuk meg a galériájával és üveges szekrényeivel, amelyekben díszkiadásokat tárolnak. Egy rövid bevezető után megnéztük a munkatereket, a katalógizáló, állománygyarapító munkatársak irodáját, valamint a pincében található modern tömörraktárt, ahol a polcok gombnyomással mozgathatók. Miután „kinézelődöttük” magunkat, visszatértünk az olvasóterembe, itt vendéglátónk mesélt a Zeneakadémia, az épület és a könyvtár történetéről. Megtudtuk, hogy a Zeneakadémiát 1875-ben alapították és a jelenlegi épület 1903 és 1907 között épült fel. A Zeneakadémiának több telephelye is van, például a régi Zeneakadémia épülete a Vörösmarty utcában, amely most a Liszt Ferenc

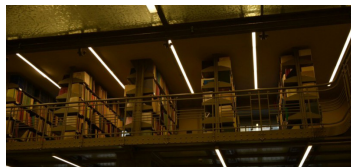
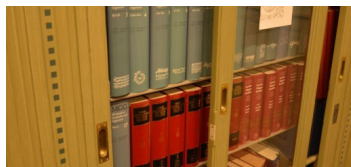
Emlékmúzeum és Kutatóközpontnak ad otthont. Itt találjuk Liszt Ferenc bútorait, hangszereit, könyveit, kottáit, leveleit, valamint a muzeális kiadványokat, különböző hagyatékok kéziratait.

1924-ben hoztak létre egy különgyűjteményt a zenei anyagoknak és jelenleg a Zeneakadémia zenei gyűjteménye az országban a legnagyobb, mintegy 300-310 ezer kotta található itt. Az 50-es években vezették be a nagyság szerinti raktározást és a 90-es évek közepétől a feltárással az ALEPH könyvtári integrált rendszert használják. A régebbi kiadású szakirodalom többnyire német nyelvű, de napjainkban túlnyomóan angol nyelvű dokumentumok kerülnek be az állományba.

Az érdekes előadás végén kérdéseket tehetünk fel, majd választhattunk a könyvtárosok által kirakott ajándékok, a Zeneakadémia kiadványai közül. Sajnos az épület körbejárására nem volt idő, de mint kiderült, a Zeneakadémián szervezett épületlátogatásra van lehetőség.

Tóth Beáta

Evangélikus Hittudományi Egyetem Könyvtára

Magyar Táncművészeti Egyetem Vályi Rózsi Könyvtára

Egy rövid felfrissülés után a kollégák kisebb csoportokban érkeztek a Magyar Táncművészeti Egyetem Vályi Rózsi Könyvtárába. Az előterében az érkezőket Herke Péter könyvtárvezető várta, aki mesélt az egyetem és a könyvtár történetéről. Az első pillanattól érzékelhető volt a jó együttműködés, a kreatív szellem jelenléte az intézmény falai között. Az Andrássy úti Balettintézetről, majd a Columbus utcai campusra költözésről hallhattunk, megismerhettük az intézményben folyó oktatást, amely egyben segített megismerni a könyvtár helyét a mozgás világában. „A Magyar Táncművészeti Egyetem Vályi Rózsi Könyvtárának jogelődjei az Állami Balett Intézet Általános Iskolája és Gimnáziuma Szakkönyvtára (alapítva: 1961) és az Állami Balett Intézet Metodikai Kabinetje (alapítva: 1968) voltak.” – ahogy a honlapon is olvashatjuk. Az intézetbe járó diákok sokfélesége – a kisiskolástól a felnőttekig – érdekes szakmai

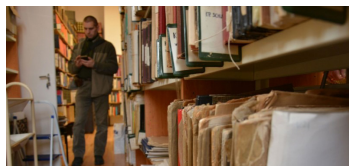
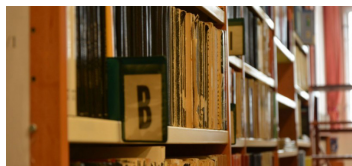
kihívás elé állítja a könyvtárosokat, hiszen egyetemi könyvtárként sokféle korosztályt kell szolgálnia, az információkat és a tudást továbbadni. A könyvtár és gyűjteménye bemutatása után bepillantást nyerhettünk az oktatásba is, így láthattunk balettórán résztvevő gyermekeket, majd néptáncoló fiatalokat.

Tartalmas, szívet melengető délutánt töltöttünk el az egyetem falai között, és útravalóul Seregi László szavait olvashattuk a főépületben:

„Hirdessétek a szépséget, az igaz emberséget a szív melegét – a békességet! Táncoljatok, énekeljete, mosolyogjatok a világra! A gonoszság nem tud táncolni, a háborúkat nem mosolyogva csinálják. Álljatok ellen a gyűlöletnek, a Tánc gyógyír, a Tánc boldogság, a Tánc fiatalság, a Tánc az Élet!”

Kövécsek Ildikó

Gál Ferenc Főiskola Könyvtára

VENDÉGÜNK

Március 1-jén a Magyar Unitárius Egyház dr. Szent-Iványi Sándor Unitárus Gyűjtemény Könyvtára látta vendégül az EKE „Vendégünk” programját. A rendezvény célja, hogy a társszervezetek képviselői megismerjék egymást. A családias létszámban összegyűlt érdeklődőket Kászoni-Kövendi József, az Egyházközség lelkésze köszöntötte; felhívta a figyelmet, hogy egyházuk 450. évfordulóját ünnepli, és kifejezte örömét, hogy az unitáriusok láthatják vendégül az egyházi könyvtárosokat.

Ásványi Ilona EKE-elnök köszöntötte a vendégeket és a résztvevőket. Beszért a Vendégünk program céljáról, és szólt az egyházi könyvtárak, levéltárak és múzeumok hagyományos együttműködéséről.

Az Egyházi Muzeológusok Egyesületét (EME) dr. Harmati Béla László elnök, a Magyarországi Egyházi Levéltárosok Egyesületét (MELTE) dr. Koltai András titkár képviselte.

Először az EME mutatkozott be, mint a legkisebb és a legfiatalabb a három egyesület közül. A múzeumi egyesület 2006-ban alakult, evangélikus munkatársak kezdeményezésére. Az alapítók először intézményi tagságban gondolkodtak, végül azonban a MELTE-hez hasonlóan a személyi tagság mellett döntöttek. Véleményük szerint ennek az az előnye, hogy nem egyházi intézményben dolgozó, de egyházművészettel foglalkozó szakemberek is tudnak csatlakozni a szervezethez. Jelenleg 55 fős a tagság, és a legtöbb munkatárs 1 vagy 2 fős intézményből érkezik. Harmati Béla László elnök úr elmondta, hogy évente két alkalommal találkoznak és osztják meg egymással tapasztalataikat. Ez azért is bír kiemelkedő fontossággal, mert az egyházi gyűjteményben dolgozó munkatársak egy-egy speciális szakterülettel foglalkoznak, nem érthetnek mindenhez, ezért nagyon fontos a konzultáció, az egymástól tanulás lehetősé-

ge. Az EMÉ-nek a MELTE, mint társszervezet a pályázatokban segítséget nyújt, és az együttműködés abban is megmutatkozik, hogy a nyári konferenciájukat közösen szervezik. Az elnök örömmel állapította meg, hogy az utóbbi időben az egyházi múzeumokban megkezdődött egyfélé megújulás. A tapasztalatok cseréje sokat segít a továbbfejlődésben. Ugyanakkor nehézség, hogy azt érzik a múzeumok munkatársai, hogy a szakmai és kutatómunka helyett kultúrház jellegű működést várnak el tőlük, ismeretterjesztő, kulturális programok formájában, a fenntartó szemében a látogatók és a rendezvények száma határozza meg az identitásukat, és nem a szakmai, tudományos munka.

A MELTE 1993-ban alakult, református felekezetű kollégák kezdeményezésére. A szervezetet az 5 tagú elnökség vezeti, melyben ökumenikus szellemben képviselik magukat a felekezetek. Jelenleg 80 tag alkotja a tagságot. Határon túli magyar levéltárak is vannak tagjaik között, főként református erdélyi és felvidéki intézmények. A szervezet titkára, Koltai András sajnálattal állapította meg, hogy a szlovák katolikus levéltárakkal nincs kapcsolatuk.

Tájékoztatásul elmondta, hogy az egyházi levéltárak jelentős szerepet töltenek be a magyar levéltárak között. Egyrészt, mert a magyar nemzeti vagyon jelentős részét őrzik, másrészt a megyei levéltárak átszervezése óta szakmapolitikailag is felértékelődtek, és hangsúlyosan vannak jelen a közgyűjtemények között is. Az egyházi levéltárak nyilvános magánlevéltárakként szerepelnek a magyar levéltári rendszerben. Legfontosabb feladatuknak napjainkban a digitalizálást tekintik. Egyrészt a levéltári nyilvántartások, másrészt a dokumentumok digitalizálását, valamint az e-kutatás feltételeinek megteremtését. A feladat nehéz, mert a levéltári gyűjtemények feltárása hierarchikus, és hiányoznak a megfele-

lő szoftverek. Több próbálkozás volt már, hogy megfelelő program szülessen, jelenleg az ATOM névre hallgatót használják az egyházi levéltárak; ennek implementációját alakították ki az egyházi levéltárak az egyetemi levéltárakkal közösen. A munkát nehezíti az is, hogy nagy különbségek vannak az egyes levéltárak hagyományos feltárási módja között. Van, ahol még a papír alapú fondjegyzék sem készült el, míg máshol az iratokat egyesével feltárták, akár már digitálisan is. Az e-kutatás lehetőségét és feltételeit a kalocsai levéltár teremtette meg először, majd követte őket Győr, Pannonhalma, Veszprém, Pécs. A módszer lényege, hogy képszerűen tárták fel az állományt, és a feltárt anyag mögött ugyan nincs adatbázis, de szabadon lapozgathatnak benne a kutatók. Az egyházi levéltárak közös törekvése, hogy egy közös e-szolgáltatást alakítsanak ki. Jelenleg egy ingyenes szolgáltatást terveznek létrehozni, ami mintául szolgálhat egy későbbi, akár fizetős szolgáltatás bevezetéséhez.

A bemutatkozás után kerekasztal beszélgetés kezdődött, amelyet Ásványi Ilona elnök moderálta a hallgatóságot is bevonva, ők is feltehették

kérdéseiket. Szóba kerültek finanszírozási kérdések, gondok, az egyes évfordulókhoz (Reformáció 500, a budapesti Piarista Gimnázium alapításának 300. évfordulóját ünneplő jubileumi év) kapcsolódó állandó és időszakos kiállítások megszervezésének tapasztalatai, az egyre szaporodó látogatóközpontok, a vallási és kulturális turizmus. Továbbá szó volt arról, hogy a könyvtárak, levéltárak, múzeumok hogyan segíthetik egymást, illetve a jelenleg folyó egyetemi képzések hogyan befolyásolják a három intézmény munkáját, törekvéseit.

A beszélgetés – informális módon – egy könyvnyű frissítő elfogyasztásával folytatódott, kótetlenül.

Az EKE Vendégünk programsorozata – terveink szerint – a nem egyházi könyvtáros-levéltáros szakmai szervezetek meghívásával folytatódik majd.

*Kövécse Ildikó
Gál Ferenc Főiskola Könyvtára*

SEREGSZEMLE – HARMADSZOR

Március 6-án a Központi Statisztikai Hivatal Könyvtára által szervezett Szakkönyvtári seregszemle immár harmadik alkalommal várta a könyvtáros kollégákat. A konferencia a Magyar Könyvtárosok Egyesülete Társadalomtudományi Szekció együttműködésével jött létre. Idén engem ért az a megtiszteltetés, hogy az egyházi könyvtárosokat képviselhettem, így ebből a szemszögből is láttam azt a gondos szervezést, amit reménység szerint a résztvevők is éreztek.

A konferencia egy délelőtti és egy délutáni ülésszorból állt. Mindegyik két-két egymást követő szekcióban zajlott. A délelőtti ülésszak levezető elnöke Fülöp Ágnes, a Központi Statisztikai Hivatal Könyvtár főigazgatója volt. Az első szekció előadásai „A (tudományos) könyvtárügy aktuális kérdései” téma köré szerveződtek. Ebben a szekcióban Dér Ádám (Magyar Tudományos Akadémia Könyvtár és Információs Központ), Zsömle Viktor (Széchenyi István Egyetem Egyetemi Könyvtár) és Hubay Miklós (Petőfi Irodalmi Múzeum) előadásait hallhattuk. Dér Ádám „Open Access: a gyakorlati megvalósítást elősegítő és hátráltató tényezők” címmel tartotta előadását. Beszért arról, hogy minden törekvés ellenére 2018-ban az újonnan megjelenő tudományos publikációk közel 85%-a továbbra is csak a folyóiratokra előfizető intézményekben érhető el. A nyílt hozzáférés célját úgy tűnik, hogy eddig nem igazán sikerült megvalósítani. Viszont szólt egy áthidaló megoldásról, az MTA KIK által létrehozott Compass adatbázisról, amely megpróbál a Magyarországon legalisan elérhető tudományos tartalmak keresőfelületeként működni: <http://compass.mtak.hu/>. Ez minden könyvtárban hasznos segítség lehet. Zsömle Viktor „Útbana Smart Library felé? – Könyvtári lehetőségek az Internet of Things korában” című előadásában hallottunk a Blubeam nevű jeladóról (mellyel a könyvtáros a könyvtári térben üzeneteket, értesítéseket küldhet a felhasználóknak), illetve smart LED lámpákat

alkalmazó könyvtárról (ezzel mérhető/állítható a különböző használói terek hőmérséklete, páratartalma, megvilágítása, zajszintje). Az előadásból az is kiderült, hogy a smart LED lámpák lehetőséget biztosíthatnak a jövőben a wifi „li-fi”-vel való kiváltására. A fényen alapuló technológia pedig akár százszor gyorsabb lehet, mint a wifi. Hubay Miklós előadása „A könyvtári feldolgozás új paradigmája” című előadása váltotta ki a jelenlévők legnagyobb érdeklődését. Az előadás szólt a MARC problémáiról, és megoldási javaslatként a BIBFRAME-t mutatta be. Ennek alkalmazásával a feldolgozó (könyvtárosok) által felvitt adatok az informatika és az internet világa számára is láthatóbbak, értelmezhetőbbek, könnyebben elérhetőek lennének.

A második szekció témája az „E-könyvek és digitalizálás a szakkönyvtárakban” címet kapta. Itt Ruttkay Szilvia (Simmelweis Egyetem Központi Könyvtár) és Mohácsi Zoltán (Honvédelmi Minisztérium Hadtörténeti Intézet és Múzeum Hadtörténeti Könyvtár) mellett került sor az én előadásomra is. Ruttkay Szilvia „E-könyvek, online könyvek... Mit tud(hat)unk róluk? Intézményi beszerzések tapasztalatairól röviden” című előadásában beszért az e-könyv és az online könyv közötti különbségekről, a beszerzési modellekről és a hozzáférési módokról, továbbá egy általa végzett kisebb közvélemény-kutatás tapasztalatait osztotta meg. Mohácsi Zoltán, a 2017-es év fiatal könyvtárosa díjnyertes pályamunkáját mutatta be „Katonaösök nyomában. Első világháborús digitalizált dokumentumok térképes adatbázisa”. Az előadásban beszért a digitalizálás előkészítéséről, folyamatáról, a kapcsolódó kutatómunkáról, a karakterfelismerési nehézségekről, és bemutatta az elkészült adatbázis keresőfelületét, lehetőségeit. Az adatbázis a magyarezredek.hu oldalon érhető el. Délelőtt került sor az én előadásomra is, amely a 2017-es év fiatal könyvtárosa különdíjas pályamunka bemutatása volt „Megőrzés

és megosztás egyházi környezetben” címmel. Vázlatosan bemutattam a Magyarországi Evangélikus Egyház reformáció 500. évfordulójára készülő gyűjteményi digitalizálási projektjeit: a Magyar Evangélikus Digitális Tárat, az Őskeresőt (egyházi anyakönyvek), az Evangélikus Levéltári Forrásokat, és a Hittudományi Adatbázist.

Ebédszünet után került sor a második ülőesszakra, amelynek levezető elnöke Kálmán Rita, a Központi Statisztikai Hivatal Könyvtár főosztályvezetője volt. A délután két szekciójának témája a „Speciális gyűjtemények a XXI. században”, illetve a „Szakkönyvtári portrék” címetek kaptak. A délutáni ülőesszákban megmutatkozott, hogy a 150 éves KSH Könyvtár mellett jó néhányan, pár éven belül szintén betöltik ezt a szép „kort”. Többek között az Országgyűlési Könyvtár is, melynek múltjáról, jelenéről, jövőjéről Markója Szilárd igazgató beszélt. A megújuló Országos Bírósági Könyvtári Rendszerről, annak szerepéről az ítélező munka támogatásában Gerencsér Judit (Kúria Tőry Gusztáv Jogi Szakkönyvtára) tartott előadást. Ebben hallottunk a rendszer stratégiai fejlesztéséről, a működésfejlesztésről, gyűjteményfejlesztésről, szakmai továbbképzési programokról, amelyek a humán erőforrás fejlesztését szolgálják, a rendszer- és szolgáltatásfejlesztésről (pl.: szakirodalmi ajánló, központi bírósági intranet előnyeiről), valamint a szakmai együttműködés fejlesztéséről. Molnár Andrea, tudományos titkár az MTA kutatóintézményeinek szakkönyvtár-hálózatát mutatta be. Bándoli Katalin (Fővárosi Szabó Ervin Könyvtár Zenei Gyűjtemény) „Hagyomány – innováció – digitalizáció a zenei gyűjteményekben”

című előadásában a zenei információszolgáltatás és digitalizálás kihívásairól és lehetőségeiről beszélt. Gáspár Anita a Magyar Bányászati és Földtani Szolgálat Földtani és Geofizikai Szakkönyvtár Osztályát mutatta be, T. Puskás Márta az Országos Meteorológiai Szolgálat Meteorológiai Szakkönyvtáráról tartott előadást, míg Tóthné Csáki Katalin „Hogy kerül a vetőmag az asztalra? Tudásmenedzsment NÉBIH-módra” című előadásából a Nemzeti Élelmiszerlánc-biztonsági Hivatal Könyvtárát, és annak szolgáltatásait ismerhettük meg.

Nagyon sokszínű, és színvonalas programon vehettünk részt, amely lehetőséget adott arra, hogy jobban megismerjük az új kutatásokat és a szakkönyvtári világot. A konferencián szerzett információk felhasználására nem kellett sokat várni. Az előadást követő napon kaptunk egy telefonhívást. A vonal másik végén egy kolléganő speciális olvasói kéréssel fordult hozzánk segítségért: „Raffay Sándor: Apokrifus evangéliumok Jézus gyermekségéről” című könyvet keresték. A konferencián ismertetett evangélikus adatbázisokban is megnézte, de sajnos nem járt sikerrel. S valóban... a könyvet felvettük a digitalizálandó dokumentumok listájára, az olvasói kérésnek pedig könyvtárközi kölcsönzéssel tudtunk eleget tenni. Nagy öröm, hogy a kapcsolatok hamar egymásra találtak... várjuk a következő szemlét!

Mészáros Kornélia
Evangélikus Hittudományi Egyetem
Könyvtára

ÚJRA A KÖNYVTÁROK SZAKMAI KOMPETENCIÁIRÓL: KIHÍVÁSOK ÉS MEGOLDÁSOK MKE SZAKMAI KONFERENCIA, OSZK, 2018. MÁRCIUS 14.

A Magyar Könyvtárosok Egyesülete (MKE) 2018. március 14-én „nemzetközi” szakmai konferenciát szervezett Újra a könyvtárosok szakmai kompetenciáiról: kihívások és megoldások címmel. A rendezvénynek az Országos Széchényi Könyvtár (OSZK) adott otthont.

A vendéglátó és egyben levezető elnök: Barátné Hajdu Ágnes, a Magyar Könyvtárosok Egyesülete elnöke volt.

Az elnökhasszony köszöntője után az első előadó Petra Hauke [The Environment, Sustainability and Libraries Special Interest Group of IFLA (ENSULIB)], a „zöld írástudásról,” mint a „zöld könyvtárak” feladatairól tartott előadást Green Literacy: Competencies and Goals of Managing the Green Library címmel. Utána egy magyar „zöld könyvtár” példáról hallhattunk: Kállainé Vereb Mária (Petőfi Sándor Városi Könyvtár Kiskunfélegyháza) Az ökoszemlélet kialakítása és erősítése egy városi könyvtárban címmel. Mindkét előadás valós problémaként vetette fel a megváltozott elvárásokat a könyvtárakkal szemben, hogy a könyvtárak, melyek az „információs írástudás” ösztönzői és elterjesztői voltak a „zöld írástudás,” a „zöld-szemléletmód” irányába kell elmozdulniuk, környezet- és társadalomtudatos szemlélettel.

A következő előadó Elzbieta Zybert Lengyelországból érkezett (University of Warsaw) és a lengyel könyvtársképzésről beszélt – Education of librarians in Poland. Dilemmas and challenges. Őt követte a thaiföldi Namtip Wipawin (Sukhothai Thammathirat Open University), aki a tudományos kommunikáció, kompetenciák beépítésének a lehetőségeiről és gyakorlati megvalósításáról beszélt a thaiföldi tudományos képzésben (Integrating Scholarly Communication Competencies into the LIS Curriculum: A

Case Study of Thailand). Majd Kiszl Péter (Eötvös Loránd Tudományegyetem, Könyvtár- és Információtudományi Intézet) a magyarországi könyvtári doktori képzés menetét ismertette: Kutatói kompetenciák – a könyvtártudományi doktori képzés a szakmai innovációért című beszámolójában. Mindhárom előadásból kiderült, hogy a könyvtáros szakma – ha a hagyományos módon és így egyszerűen nevezzük meg – nem vonzó a mai fiatalok számára napjainkban a fenti országokban. Szinte mindenhol az informatika, információtudomány, tudományos kommunikáció és ezekhez hasonló módon nevezik meg a könyvtárszakot. Lengyelországban a magyarhoz hasonló a képzés: vannak tanfolyamok, BA, MA és doktori képzés. Mindhárom országban gyakorlat, hogy másféle felsőfokú vagy akár középfokú végzettség mellé „könyvtárkezelői ismereteket” is szereznek a hallgatók, tehát a könyvtárasságot inkább szakmának tekintik. Ugyanakkor a másféle szakokon is érdemes „könyvtári ismereteket” tanítani: adatbázisok használata, internet használat-jártasság, adatkezelés stb., mert van érdeklődés rá.

A délelőtti szekció utolsó előadója mindannyiunk nagy öröme Mészáros Kornélia, Evangélikus Hittudományi Egyetem Könyvtára vezetője volt, aki a Hittetekhez ragasszatok tudományt: könyvtáros kompetenciák a XXI. század egyházi felsőoktatásában című előadásával teljesen elragadta a hallgatóságot – a teremben tapintani lehetett a figyelmet és a csendet. Külön figyelmesség volt a részéről, hogy prezentációját két nyelven készítette el.

A büféebéd után az amerikai Evviva Weinraub (IFLA Women, Information, & Libraries SIG) nyitotta a délutáni előadások sorát. Inkább felszólalásában, mint előadásában (Libraries: Pre-

dominantly women, but not dominated by them) a nők a helyzetéről beszélt, a férfiközpontú világban, a nők elnyomásáról, lejáratásáról, a szexuális zaklatásokról, de a munkahelyi, nők közötti rivalizálásról és generációs feszültségekről is. Azon túl, hogy felvetette ezeket a problémákat, és buzdított a fellépésre ezek ellen, gyakorlati megoldásokat, módokat – akár amerikaiakat – nem hallottunk tőle.

A lettországi Baiba Holma (University of Latvia) How to manage changes in competencies of librarians? című előadásában a könyvtáros kompetenciák változásairól beszélt. Bár a cím gyakorlati megoldásokat sugallt, elméleti volt inkább, és a könyvtáros kompetenciák felmérésének módjairól: kérdőív, interjú, fókusz-csoport stb., beszélt, illetve, hogy ezek milyen eredményt hoztak. Az előadó állítása szerint a részben személyes, részben szakmai főbb könyvtáros kompetenciák napjainkban: kommunikáció, design-gondolkodás, média-tájékozottság, adatelemzés, adatkezelés, strukturált gondolkodás, szervezés, vezetés, menedzsment stb. A 2015-ben Lettországból elvégzett vizsgálat azt az eredményt hozta, hogy nagy a szakadék a könyvtárosképzés és a gyakorlati, mindennapi könyvtáros munka között. Ezután Eszenyiné Borbély Mária a 2017-ben Magyarországon elvégzett könyvtárosi digitális kompetencia-felmérésről szóló meghatározott szemszögből: A végzettség és a könyvtárosok digitális kompetenciaszintje közötti összefüggések összehasonlító elemzése. Az előadó, aki a Debreceni Egyetem Könyvtárinformatikai Kar adjunktusa, az MKE elnökségének tagja, ezt a felmérést többször ismertette már, a mostani nemzetközi konferencián az MKE képviselőjében adott elő.

A Malmöből érkezett Torbjörn Nilsson (Malmö City Library) What should a public library actually offer? What skills do we need? – The Malmö example című előadásában (Mit kínáljon egy közkönyvtár – a malmöi példa) elmondta,

hogy Svédországban 2013-ban született meg az utolsó könyvtári törvény. Ennek értelmében az önkormányzati fenntartású közkönyvtárakban sajátos feladatokat kell ellátniuk, meghatározott alapelveket tartva szem előtt. Ezek: a társadalom fenntarthatósága, a tradicionális és újabb kisebbségek (bevándorlók), mint kiszolgálandó népcsoport támogatása, egyenlő bánásmód, diszkrimináció-ellenesség stb. (Svédország lakosságának 30%-a nem svéd anyanyelvű.) A feladatok: gyerekprogramok – pl. toleranciára nevelő foglalkozások – kiemelten, bevándorlók iskolája: írás – olvasás, kérvényírás tanítása, felnőtt bevándorlóknak. A könyvtárakban kell alkalmazni kisebbségi anyanyelvű könyvtárost a lakosság számarányának megfelelően. Mindehhez a következő kompetenciákra van szükség: idegennyelvtudás, informatikai ismeretek, pedagógiai ismeretek, rendezvényszervezés, más kultúrák ismerete, zenei ismeretek stb. A svéd előadó egy 2017-ben végzett kutatásról is beszélt, ami a fentieket sajátos fényben láttatja. A felmérésen a könyvtárigazgatókat kérdezték meg a pályakezdő könyvtárosokról, hogy milyen feladatokat végeznek szívesebben a könyvtárosok, az olvasószolgálatot, tájékoztatást, amely feladat jelentősen megváltozott az elmúlt néhány évtizedben, vagy a feldolgozást. Az eredmény azt mutatta, hogy a fiatal, pályakezdő könyvtárosok szívesebben katalogizálnak...

A következő előadás, amelyet a Zákányszékről érkezett Paraginé Tóth Edina tartott, szintén teljesen magával ragadta a hallgatóságot. Ez volt a második előadás, amikor püsszenést sem lehetett hallani a teremben. Egy kistelepülési könyvtár(os) eszközei és lehetőségei a közösségfejlesztés területén című beszámolójában egy kicsi falu könyvtárát mutatta be, ahol a könyvtáros jó szervezőképességének köszönhetően példamutató közösségi összefogással, irigylésre méltó klasszikus könyvtárosmunka folyik, modern technikai feltételek között.

Utána az Olaszországból érkezett Leda Bultini (Operating Systems and Knowledge Management Division of the ARPA Lazio-Regional Agency for Environment Protection) Preparing librarians to lead: competencies for complexity című előadásában arról beszélt, hogy a változó világban, a globalizáció korában hogyan készítsük fel a könyvtárosokat a vezetésre. Előadását azzal indította, hogy a könyvtárak más területeknél előbb konfrontálódtak az információs és kommunikációs technológia kihívásaival és a globalizációval. Ugyan a könyvtárak élére állhatnának az ezzel kapcsolatos folyamatoknak, a fejlődésnek, de szemléletmódban nem voltak és nincsenek erre felkészülve – világszerte. Az előadó szerint a kulcsszó a globalizálódó világban a komplexitás és a rendszerszemlélet. A könyvtáraknak világszerte fel kellene mérniük, hogy milyen értékekkel, kompetenciákkal rendelkeznek, és ezek mentén, az új kihívásokat szem előtt tartva legfontosabb attitűdként a változásra való felkészültséget kell a könyvtárosoknak, különösen a vezetőknek magukban kialakítani és erősíteni.

A szakmai napot Egyházi Dóra, a Szlovákiai Magyar Könyvtárosok Egyesülete alelnöke zárta, aki a Szlovákiában magyar – a jelen könyvtárai, könyvtárosai című előadásában a szlovákiai magyar könyvtárosok és könyvtárak helyzetét ismertette. Elmondta, hogy a könyvtárak zöme egyszemélyes, tehát a könyvtáros egy személyben menedzser, rendezvényszervező, pályáza-

tíró, kiadvány- és reklámszerkesztő, pedagógus, pszichológus és sorolhatnánk. Ezekben a könyvtárakban különösen is fontos a nyitottság és a tanulékony-ság, az innováció és a kreativitás. Az egész szlovákiai könyvtárügyre kitekintve szólt arról, hogy egy amerikai (Syracuse University) felmérés szerint a lakosságra eső könyvtári el-látottság Szlovákiában a legjobb: 100.000 főre 130 könyvtár jut. Ez a szép mennyiségi eredmény azonban egyáltalán nem jelent feltétlenül a 21. században megkívánható minőséget, csupán jól mutató statisztikai adat.

Az MKE szakmai nap tanulságai: a könyvtáros identitása, feladata, kompetenciái a 21. században jelentősen megváltoztak az informatikai fejlődés, információrobbanás, felgyorsult világ, ICT térnyerésével, a globalizáció előre törésével.

A könyvtáraknak vannak feladatai a fenntartható fejlődés, társadalmi környezetvédelem, a humán erőforrás területeken, a társadalmi tolerancia kialakításában, a naprakész tájékozottság biztosításában, adatkezelésben, adatelemzésben és még sorolhatnánk a területeket.

A mai könyvtáros alapvető kompetenciái az innováció, kreativitás, nyitottság, tanulékony-ság, tolerancia, rendszerszemlélet, nyelvismeret, kommunikáció... és ezt a sort is folytatni lehetne, sőt kellene ahhoz, ha egy, a mai olvasói-kutatói elvárásoknak és kihívásoknak megfelelő könyvtárost jellemezni szeretnénk.

*Ásványi Ilona
EKE elnök*

A PANNONHALMI FŐAPÁTSÁGI KÖNYVTÁR LEGÚJABB
GYŰJTEMÉNYRÉSZE:

AZ R. VÁRKONYI ÁGNES KÖNYVTÁR

A Pannonhalmi Főapátsági Könyvtárnak ajándékozta R. Várkonyi Ágnes történész professzorasszony a pannonhalmi bencésekhez fűződő jó kapcsolata, barátsága okán többezer kötetes szakkönyvtárát.

A gyűjtemény 2016-ban került Pannonhalmára.

2017-ben a Pannonhalmi Főapátsági Gyűjtemények (könyvtár, levéltár, múzeum) két szobában, reprezentatív és méltó helyet alakítottak ki a könyvek számára.

2018. március 5-én R. Várkonyi Ágnes professzorasszony lányai, Ruttkay Zsófia és családja és Ruttkay Eszter jelenlétében bensőséges ünnepség keretében dr. Várszegi Asztrik főapát úr avatta fel az R. Várkonyi Ágnes Könyvtárát, mely a jövőben kézikönyvtárként, kutatószobaként működik. Ezenkívül helyet adhat

rendhagyó óráknak, megbeszéléseknek, így a pannonhalmi gyűjtemények (könyvtár, levéltár, múzeum) és a kiállításokat, koncerteket és egyéb kulturális programokat szervező Kulturális Igazgatóság alkotta Kulturális Koordináció (KUKO) rendszeres egyeztetéseinek.

A gyűjteményben természetesen megtaláljuk R. Várkonyi Ágnes professzorasszony minden művét.

A zömében történettudományi, de egyéb társadalomtudományi, pl. néprajzi, kultúrtörténeti tematikájú és szépirodalmi köteteket tartalmazó könyvtárát 2018 nyarán tervezzük feldolgozni a Pannonhalmi Főapátsági Könyvtár elektronikus katalógusába.

Ásványi Ilona

Pannonhalmi Főapátsági Könyvtár

R. Várkonyi Ágnes Széchenyi-díjas magyar történész, művelődéstörténész, egyetemi tanár, a Magyar Tudományos Akadémia rendes tagja. Kutatási területe a Rákóczi-szabadságharc, a Zrínyi-mozgalom, a Habsburg-berendezkedés, a történetírás története, az ikonológia és a történeti ökológia volt. 1947-ben kezdte meg egyetemi tanulmányait a Pázmány Péter Tudományegyetem (1950-től Eötvös Loránd Tudományegyetem) Bölcsészettudományi Karának magyar–történelem–levéltár szakán, ahol 1951-ben szerzett bölcsész diplomát. Mestereinek Kumorovitz L. Bernátot, Hajnal Istvánt és Léderer Emmát tekintette. Diplomájának megszerzése után a Magyar Tudományos Akadémia Történettudományi Intézetének munkatársa, később középkori, majd a kora újkori osztályának vezetőjévé nevezték ki. Az intézetet 1983-ban hagyta el, amikor az ELTE Bölcsészettudományi Karának középkori és kora újkori magyar történet tanszékének tanszékvezető egyetemi tanárává nevezték ki. 1999-ben professor emeritusi címet adományoztak számára. 1960-ban védte meg történettudományok kandidátusi, 1971-ben akadémiai doktori értekezését. 2001 és 2004 között az MTA közgyűlési képviselője volt. Az MTA Történettudományi Bizottságának, illetve az Athenaeum Bizottságának lett tagja, előbbinek később elnöke is. 2007-ben a Magyar Tudományos Akadémia levelező, 2013-ban rendes tagjává választotta. 1995-ig a Tudományos Minősítő Bizottság tagja, 1996-ig pedig a Gróf Mikó Imre Alapítvány elnöke volt. A brit Királyi Történeti Társaság (Royal Historical Society) is felvette levelező tagjai sorába. A Professzorok Batthyány Körének tagja. A Koraújkori Társaság elnökévé választották. A Századok című szakfolyóirat szerkesztőbizottságának tagja is lett. Díjai, elismerései: Akadémiai Díj (1965, 1987), Comenius-emlékérem (1992), Madách Imre-díj (1996), Szent-Györgyi Albert-díj (1998), Nógrád megye díszpolgára (1998), Az év ismeretterjesztő tudósa (1999), Széchenyi-díj (2000), A Magyar Köztársasági Érdemrend középkeresztje (2003), Salgótarján díszpolgára (2004).

(forrás: <https://goo.gl/RiVsFs>)

1517
2017500
reformációHÍREK ÉS
ESEMÉNYEK

500+

A reformáció 2017-es jubileumi éve elmúlt. Nemcsak a pályázatok elszámolása folytatódik 2018-ban, hanem egyes programok és a jubileumi kötetek megjelenése is.

A Menő reformáció buszos vándorkiállítás továbbra is járja az országot.

A Magyar Evangélikus Digitális Tár (MEDiT: <http://medit.lutheran.hu/>) a jubileumra tervezett 300.000 oldal helyett meghaladta az 500.000 oldalt. A Magyarországi Evangélikus Egyház Reformációi Bizottsága támogatásával folyó munka 2018-tól kezdve az Evangélikus Országos Gyűjtemény – Evangélikus Országos Könyvtárban folytatódik tovább.

A Magyar Evangélikus Bibliográfia kétezer rekord híján érte el a 2017-re tervezett 30.000 rekordot (<http://humanus.bibl.u-szeged.hu/human/meb>).

A Magyarországi Luther Szövetség és az Evangélikus Országos Gyűjtemény keretében zajlik A reformáció öröksége – 2018 című előadásorozat.

Az évforduló tiszteletére Sopronban 2017 decemberében magyar és német nyelven kiadták Tóthné Szlavkovszky Mariann és Krisch András: A soproni evangélikus gyülekezet évszázadai című kiállítás katalógusát.

2017-es impresszummal, de 2018-ban kerül forgalomba több kötet:

P. Vásárhelyi Judit szerkesztésében hamarosan megjelenik A reformáció könyvespolca. Reprezentatív kiadványok Magyarországon a reformáció korából (A Magyar Könyvszemle és a MOKKA-R Egyesület Füzetei 9.);

A napokban zajlott le az Evangélikus Országos

Múzeumban az Exportgut Reformation : ihr Transfer in Kontaktzonen des 16. Jahrhunderts und die

Gegenwart evangelischer Kirchen in Europa című kötet bemutatója (szerk. Ulrich A. Wien und Mihai-D. Grigore, Göttingen, Vandenhoeck & Ruprecht);

Várva-várjuk a Magyar Nemzeti Múzeumban 2017-ben megrendezett Ige-Idők – A reformáció 500 éve című kiállítás katalógusát;

A 12 kötetesre tervezett Luther Válogatott Művei sorozat folytatódik (szerk. Csepregi Zoltán) – eddig öt kötet jelent meg;

„A Reformáció kezdetének 500. évfordulója alkalmából a Magyar Nemzeti Levéltár vala-

mennyi tagintézménye egy-egy forráskötetet állított össze, melyben az őrzött iratanyag helyi sajátosságait is figyelembe véve igyekeznek felfedni a protestáns felekezetek történetének részleteit.” A hírek szerint 21 kötet megjelenése készül;

2018-ban jelent meg a Reformáció és ökumenikus párbeszéd: teológiai tanulmányok című kötet (szerk. Puskás Attila, Perendy László, Hoványi Márton).

A sort folytathatnánk... A 2017-es jubileumi évre készülve sok olyan program indult el, sok olyan kiadvány jelent meg, amely a lakosság széles rétegeihez is eljutott. A 2017-hez kapcsolódó maradandó értékű kutatások folytatódnak. Könyvtáraink pedig őrzik a jubileumi év emlékezetét – igyekeznek összegyűjteni nemcsak a tudományos műveket, hanem a kisebb-nagyobb gyűlekezeti kiadványokat, apró nyomtatványokat is a jövő kutató és érdeklődői számára.

H. Hubert Gabriella
Evangélikus Országos Gyűjtemény

A Magyarországi Luther Szövetség és az Evangélikus Országos Gyűjtemény nyilvános előadásai az Evangélikus Országos Múzeumban

A REFORMÁCIÓ ÖRÖKSÉGE – 2018

FEBRUÁR 22.	DSZUYEL JÁNOS Részteremtő (Miskolci Keresztény Szemle) Luther Márton gazdasági nézetei
MÁRCIUS 22.	FRIBURY TIBOR professzor (BME) Luther és Hamlet, a wittenbergi diák (Társzervező: Magyar Shakespeare Bizottság)
ÁPRILIS 26.	CSEPREGI ZOLTÁN professzor (EKE) Luther-művek magyarul – egykor és ma
MÁJUS 24.	HORVÁTH ORSOLYA docens (EKE) A heidelbergi disputáció 500 éves öröksége
JÚNIUS 28.	HARMATI BÉLA IASZLÓ műtárgyszemlő (EOM) A szöszekoltár mint kifejezőeszköz
SEPTEMBER 27.	KRÁNZITZ MIHÁLY professzor (PPKE) Katolikus reflexiók a reformáció 500 kapcsán
OKTÓBER 25.	KRÁKILNÉ JÁNOS docens (BME) A lutheri reformáció építészeti öröksége Magyarországon
NOVEMBER 29.	VARGA BERNADETT tud. író (OSZK) Evangélikus nyomdák Magyarországon
DECEMBER 13.	MEZEI EMESE doktorkandós (PPKE) Az ima és „tárgyai”. A középkori művészet hagyatéka és a reformáció

AZ ELŐADÁSOK 18 ÓRAKOR KEZDŐDNEK, A HELYSZÍN
AZ EVANGÉLIKUS ORSZÁGOS MÚZEUM (BUDAPEST V., DEÁK TÉR 4.).
A részvétel ingyenes, de regisztrációhoz kötött (com@lutheran.hu).
A résztvevők 17 órától ingyenesen tekinthetik meg a múzeum állandó kiállítását.

KI KICSODA

AZ EGYHÁZI KÖNYVTÁRAKBAN

Melyik könyvtárban dolgozol? Milyen számodra fontos jellemzőjét emelnéd ki?

Munkahelyem a Pázmány Péter Katolikus Egyetem Bölcsész- és Társadalomtudományi Kar (PPKE BTK) Könyvtára. Egyházi fenntartású, nyilvános bejegyzésű gyűjteményről van szó, melynek célja az intézmény oktatási és tudományos tevékenységének segítése a megfelelő szakirodalmi és információs háttér megteremtésével. A fizikai állomány mintegy 300.000 kötetre becsülhető, a gyűjtőkör a karon oktatott szaktudományokra terjed ki. A napjainkra jellemző digitalizáció és hálózati kommunikáció hatásai nem kerülnek el a mi Bibliothecánkat sem. A hagyományos könyvtári környezetben kívül hangsúlyossá váltak a különféle külső és belső, elektronikus információszolgáltatások. A napi tevékenységbe beépültek a teljes szövegű szakirodalmi forrásokkal kapcsolatos adminisztratív, technikai és tájékoztatói feladatok. Kitüntetett megbízás lett a Magyar Tudományos Művek Tára gondozása és a hiteles adatszolgáltatás biztosítása, mindez a könyvtár kutatástámogatásban betöltött szerepét erősíti.

Az egyetemi közegben az itt dolgozók nap mint nap rendkívül sokrétű és dinamikus feladatokkal szembesülhetnek. A megváltozott információs környezet átforgalmazza a gondolkodásmódot is, másféle tudást, kreativitást, informatikai műveltséget, magas szintű szervezethez és együttműködést igényel. Mindezek közepette a könyvtár számomra a tudás szentélye marad, még akkor is, ha ma inkább a működési oldaláról kell tekintenem rá.

Mióta dolgozol ott? Hogyan kerültél oda?

1995. október 1-től dolgozom az intézményben. Többféle munkaköröm volt a BTK-n, illetve az egyetem központi szervezeti részlegében: könyvtáros, oktató, tudományszervezési referens, 2016-tól a BTK könyvtárvezetője.

Életutam úgy alakult, hogy 1995-ben családommal Piliscsabára költöztünk. Négy gyermekem körül sok

Dudás Anikó

közébe kerültem, és annak is, hogy sajátos profilú felsőoktatási intézményben dolgozhattam. Fő munkaköröm a katalogizálás lett, ez a terület mélyebben is elkezdett foglalkoztatni. Különösen a névkezelés, az egységesítési szabványok és alkalmazásuk, az ókori és középkori művekhez kapcsolódó besorolási azonosító adatok, az ógörög transliteráció problémái és általában a könyvtári metaadatok kerültek figyelmem középpontjába. Ezekről a kérdésekről az ELTE könyvtártudományi doktori programjában PhD disszertációt írtam és védtem meg A besorolási adatok egységesítésének problémái a dokumentumleírásban címmel (elérhető a MEK-ben), summa cum laude minősítéssel.

Könyvtárosból oktatóvá lettem 2006-ban: a karon könyvtár-informatikát (könyvtárhasználati ismereteket) és más rokon tárgyakat tanítottam, illetve tanítok még mindig az alap-, mesterfokú, valamint a doktori iskolai képzésekben. 2013–2016 között más beosztásba kerültem: a PPKE tudományszervezési referenseként az Egyetem EISZ-tagsággal kapcsolatos teendőit láttam el, valamint koordináltam a Magyar Tudományos Művek Tárának bevezetését az egyetemi életbe. Az országos adatbázissal közelebből is foglalkoztam, kezdetektől fogva részt vállaltam a Bibliográfiai Szakbizottság munkájában, jelenleg a Bizottság elnöke vagyok. 2016-tól visszatértem a BTK-ra, ahol régi kollégáimmal közösen igyekszünk oktatóink és hallgatóink kedvében járni igényes és korszerű könyvtári környezet megteremtésével.

Miért, hogyan lettél könyvtáros?

Ez a szakterület már fiatal koromban is foglal-

KI KICSODA

AZ EGYHÁZI KÖNYVTÁRAKBAN

kozott. Gyerekkoromban sokat olvastam, szerettem könyvtárba járni. A gyerekkori könyvtárak emlékeimben a következők: szülőhelyem (Kula, Közép-Bácska, ma Szerbia) városi könyvtára, ahol magyar nyelvű könyvek is szép számban voltak, innen sokat kölcsönöztem. Ezt követte az iskolai könyvtár, ahol felsőbb osztályos koromban sokat segédkeztem. A család gyűjteménye külön felfedezni való birodalom volt: az olvasmányos könyveken kívül akadtak századfordulós újságok, szecessziós kiadások, egy XIX. században nyomtatott anatómia, Bács-Bodrog vármegye, a Szarvas Gábor – Simonyi Zsigmond-féle Magyar nyelvtörténeti szótár, Textillexikon, nagyapám Petőfi-kötete, amelyekkel megjárta a doberdói harctereket, Képes Biblia, imakönyvek és egyházi énekeskönyvek tele szentképekkel, no meg a kották... Nagycsaládban nőtem fel, testvéreimmel együtt zeneiskolába is jártunk, a családi muzsikálás mindennapos volt. Gyerekként hosszú órákig bele tudtam feledkezni az érdekességek lapozgatásába. Az Újvidéki Egyetemre kerülve a Magyar nyelv és irodalom bölcsész és tanári mellett a Könyvtár szakot is elvégeztem.

Az utóbbit azért vettem fel, hogy megismerjem a könyvtári rendszerezés csínját-bínját. Kíváncsivá telt, hogy milyen megfontolások rejtőznek a kategorizálási módszerek mögött. Az ETO például nagyon lelkesített. Vonzó volt benne az, ahogyan viszonylag egyszerű beosztással, logikus vonalvezetéssel felépül egy holisztikus rendszer. Érdekesnek találtam a katalógizálásra jellemző formalizált/normalizált megoldásokat, a rendszerszemléletet, és tetszett az is, hogy széleskörű alkalmazásokról van szó. Eva Verona, a nemzetközi szabványok teoretikus előkészületeiben és gyakorlati kidolgozásában részt vállaló, kiemelkedő zágrábi szaktekinély akkoriban (vagy nem sokkal előtte) írta meg legjelentősebb műveit és dolgozta ki a délszláv nyelvetterületeken érvénybe lépő szabványokat, összhangban az an-

gol-amerikai irányvonalakkal. Én csak jóval később, doktori tanulmányaim alatt olvastam eredetiben, angol és horvát nyelven ezeket a forrásokat. Akkor tudatosult, hogy az újvidéki képzés milyen utakat jelölt ki és mi mindenben volt előremutató.

Egyetemi tanulmányaim után a tömegmédiában töltöttem el tíz évet. Az Újvidéki Rádióban kulturális és dokumentumműsorok készítésével foglalkoztam a Gyermekrádió szerkesztőségében, itt voltam riporter, szerkesztő, majd felelős szerkesztő. A határ túldolgaláról közvetített műsorok Kecskeméti is felhallatszottak, sokan követték az újvidéki adásokat Magyarországon is. Műsoraimért két ízben kaptam nívódíjat. Ebben az időszakban népdalénekesként eladóművészzel is foglalkoztam, több órányi rádiós stúdiófelvétel őrizi ennek emlékét. Egyik alapítója és szervezője voltam a Szólj, síp, szólj! elnevezésű, az óvodás és általános iskolás korú gyerekek vajdasági tehetségkutató népzenei vetélkedőjének, a háttérben rendszeres téli és nyári zenetáborokkal.

1993-ban, az akkor dúló délszláv háborús válság viszontagságai elől, közvetlenül negyedik gyermek születése előtt 10 nappal, családommal Magyarországra jöttünk. Korábbi életpályám derékba tört, új életet kellett kezdeni, s ebben, mint említettem, a könyvtári diploma volt nagy segítségemre. Meg persze azok az emberek is, akik bátorítottak és lehetőséget nyújtottak az újrakezdéshez.

Miben áll a napi munkád? Milyen feladatokat látsz el?

Irányítom a kollektíva munkáját, tervezem a beszerzéseket, megszervezem az igénygyűjtést, sok kisebb és nagyobb súlyú kérdésről egyeztetek, statisztikát készítek, elemzem az adatokat, kapcsolatot tartok a külső szolgáltatókkal és más partnerekkel, gondoskodom a ránk bízott feladatok teljesítéséről, igyekszem növelni a könyvtár presztízsét és elismertségét; összehangolom az intézményi, felhasználói és egyéb elvárásokat. Emellett gondoskodom Egyetemünk részvételéről az EISZ-programban és

KI KICSODA

AZ EGYHÁZI KÖNYVTÁRAKBAN

koordinálom az MTMT-vel összefüggő teendőket.

Milyen kihívásokat tartogat a munkád?

A hagyományos könyvtár és a nyomtatott dokumentumok vonzereje szemlátomást csökkent, egyes kutatók számára ugyanakkor mit sem változott a papírdokumentumok megítélése. Az online elérhető tartalom és a webes jelenlét a használók többségének mindennapjaiban szinte mindennél fontosabbá vált, a könyvtári szoftveres eszközök ugyanakkor lépéshátrányba kerültek az újgenerációs, népszerű alkalmazásokkal szemben. A korszerű szolgáltatások kialakítása kitüntetett cél, a megvalósítást viszont sok körülmény hátráltatja. A legnagyobb kihívás talán e kettősségben megtalálni szerepünket és helyünket, valamint kiaknázni azokat a rejtett lehetőségeket, amelyekkel a fejlesztésekben is eredményeket érhetünk el.

Hogyan, milyennek látod a mai magyar könyvtárügyet és benne az egyházi könyvtárak helyét, szerepét?

Az egyházi könyvtárak jogállása és tevékenységük fontosságának elismerése a kulturális javak megőrzésében és hozzáférésében jelentősen javult, működési feltételeik viszont nem változtak ezzel egyenes arányban. Az internet természetéből fakad, hogy ismereteink, tudásunk és az egész társadalom globalizálódik, ellenhatásként ugyanakkor felértékelődik a specifikus, egyedi kulturális emlékek elérhetősége, a ritkaságok értékeinek személyes meg tapasztalása. Az egyházi könyvtárak páratlan kincsei is felértékelődhetnek, ebben sokat segíthet többek között a kibontakozó múzeumpedagógia.

A rejtett javak láthatóságának növelése, a gyűjtemények feldolgozásának teljessé tétele, a digitalizálási programokban való közreműködés új lehetőségeket nyithatnak meg mind az intézmények, mind a felhasználók vagy a kutatók előtt. A felsőoktatási bibliotékák szerepe az informatikai eszközökkel történő kutatástámogatás irányába tolódott el, ez a

tendencia az egyházi könyvtárakra is hatással van. A kutatók eddig is sokat merítették az egyházi gyűjteményekből, ha viszont könnyebben elérhetik a tartalmat, akkor többet hasznosíthatnak az ott őrzött forrásokból. Hatékonyabban valósulhat meg mindez, ha közösen veszünk részt az adatbázisok fejlesztésében és építésében, ilyen reményt fűzök például a tervezett országos közös könyvtári platformhoz. Nagyon remélem, hogy az egyházi könyvtáraknak is helyük lesz a készülő közös rendszerben, az országosan és nemzetközileg is kiemelkedő jelentőségű együttműködésben. Mindez azt indokolja, hogy az egyházi könyvtáraknak és dolgozóiknak legyen lehetősége az informatikai korszerűsítésre és a folyamatos szakmai megújulásra, a továbbképzésekre, nem utolsósorban a mobilitási programokban való részvételre is.

Felmerülhet olyan országos szolgáltatási együttműködés kialakítása, ami a speciálisabb külföldi tartalom hazai hozzáférését célozza meg. Az országos prioritású tudományos adatbázisok beszerzése az elmúlt évek során intézményszerű és szervezett keretekben folyik. E mellett viszont szükség volna a specifikusabb, kisebb szakterületeket érintő online szolgáltatásokra is, melyek kis létszámú kutatói közösségek munkáját segítik, többek között a vallástudományok ágazataiban. Ebben az egyházi könyvtárak is szerepet vállalhatnak.

Milyen hobbid, szabadidős elfoglaltságaid vannak?

Úszás, kertészkedés, színház, kiállítás, koncertlátogatás, énekes zsolozsmázás, unóakkal való foglalkozás.

Mit jelent számodra az olvasás? Melyek a legfontosabb, meghatározó olvasmány élményeid?

Az utóbbi húsz esztendőben főként idegen nyelvű szakirodalmat olvasok. Hogy pontosan mit, azt megjelent szakmai írásaim is tükrözik.

Publikációs lista: MTMT

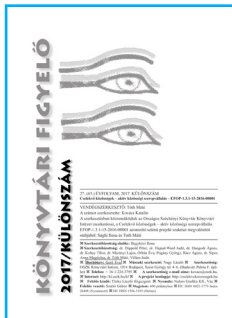
Dudás Anikó

Pázmány Péter Katolikus Egyetem Bölcsészeti és
Társadalomtudományi Kar Könyvtára

KITEKINTŐ

ELKÉSZÜLT A KÖNYVTÁRI FIGYELŐ
DIGITALIZÁLÁSA

Befejeződte a Könyvtári Figyelő teljes állományának digitalizálási munkálatai. A 2016 folyamán elkészült évek (1955–1989) után idén az 1990 és 2008 közötti időszak is elérhetővé vált az Elektronikus Periodika Adatbázisban PDF-ben, teljes, kereshető szövegű állományban. A rendszerváltás utáni lapszámok szelektált formában eddig is elérhetők voltak HTML verzióban, természetesen ezek szolgáltatását sem szüntettük meg. A 2009-es évfolyamtól kezdve folyamatosan frissítjük a Könyvtári Figyelő EPA-archívumát,

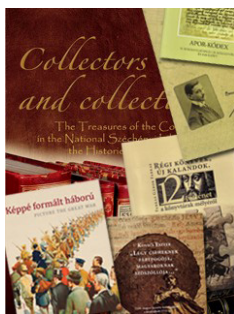

némi késleltetéssel a nyomtatott megjelenéshez képest. A közel két-évnyi munkának köszönhetően így a Könyvtári Figyelő könyvtártudományi szaklap teljes állománya elérhető a kezdetektől napjainkig (1955–2017) az alábbi linken: <http://epa.oszk.hu/00100/00143>. Sajnos a böngészők beépített PDF-olvasói nem minden esetben kezelik megfelelően a nagyméretű, szövegfelismertett, több rétegű PDF-eket. Ilyen esetben javasoljuk, hogy inkább mentsék le és valamilyen PDF olvasóban nyissák meg az adott dokumentumot.

KÖNYVKIADÓ

Az OSZK mint Könyvkiadó hosszú évek óta rangos kiadványokkal van jelen a hazai könyvpiacra. Évente mintegy 26-30 kiadványunkat az intézmény páratlan állományára és munkatársai szaktudására építve, önállóan vagy neves hazai és nemzetközi kiadókkal karöltve jelentetjük meg, széles spektrumot átfogva: hasonmás kiadásokat, díszalbumokat, konferencia- és tanulmányköteteket, könyv-, sajtó- és művelődéstörténeti szakmunkákat, hézgapótló bibliográfiákat és kiállítási katalógusokat egyaránt kiadunk.

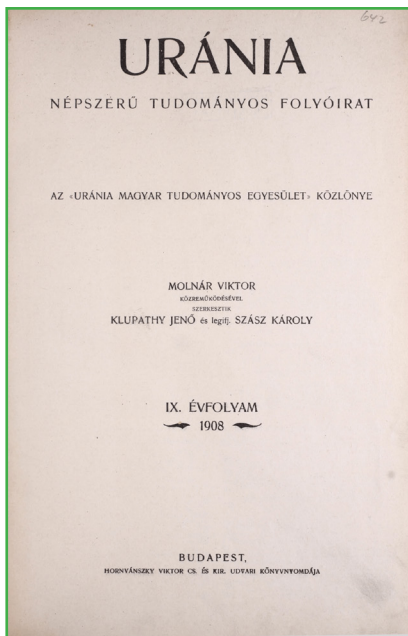
A kiadványok elsődleges célja az intézményi tudományos kutatások eredményeinek közzététele, de ezek mellett szükségessé teszi a nemzeti könyvtár országos feladataiból adódó egyedi bibliográfiai és szakkönyvtári tevékenység, illetőleg a gazdag múzeumi / gyűjteményi háttér. A szakkönyvtári feladataink, valamint az intézményi hungarika-kutatások az OSZK páratlan kincseinek hasonmás kiadásait is több esetben igénylik, ugyanakkor a nemzeti könyvtár több rangos periodikát és egy bilingvis intézményi évkönyvet is jegyez.

Forrás: <http://www.oszk.hu/>

ÖRÖKZÖLD

A bibliofil és a bibliomán következő jellemzését olvassuk az Uránia cz. folyóirat ez idei januári számában, dr. Gulyás Pál tollából: A bibliofil szó, úgymond, nem tartozik a klasszikus görög-ség nyelvkincséhez, hanem újkori alkotás, habár a gondolatnak, melyet e fogalom kifejez, már az ókori művelt társadalomban is voltak képviselői. Szó szerinti értelme »a könyvek szerete-
te« s e jelentés egyúttal leg-tömörebb kifejezője annak a jellemző vonásnak, mely a bibliofilát a kutató tudóstól vagy az átlagos olvasótól

megkülönbözteti. Míg a tudós többé-kevésbé speciális kérdések megoldásában segítő tár-sát, eszközét látja a könyvekben, s informáló vagy dokumentáló értékük szerint bec-süli és gyűjti őket, míg az átlagos olvasó a tudomá-nyos igazságok s elméletek közvetítőjét, vagy a többé-kevésbé mulattató, szórakoztató bará-tot látja bennük, addig a bibliofil, nem vesz-tve szem elől a tartalmi előnyöket, mégis elsősor-ban magukat a könyveket, mint olyanokat sze-reti és bec-süli. Még a világirodalom legszebb gyöngyeit is csak ritka és értékes foglalatban képes igazán szeretni és megbecsülni. Hogy a foglalatnak mi ad értéket, azt bajos volna egy szóban összefoglalni. Olyan az, mint az ember izlése, a melyről a latin példaszó szerint még csak vitatkozni sem lehet. Az egyik bibliofil csak lehetőleg ép, tiszta első kiadásokat gyűjt; a másik a könyv anyagára fordít kiváló gondot

s vagy hártanyomatokat, vagy különleges, nagy ala-kú papírosra nyomtatott szá-mozott példányokat gyűjt; a harmadik az irodalom re-mekeit csupán congeniális illusztrációk kíséretében tudja méltányolni; a negye-dik viszont összehordott kötetei származására, az előző tulajdonosok törzs-fájára fekteti a fősúlyt; van ismét olyan, ki a szerző kezenyomatát szereti a köny-vein, dedícált példányokért rajong; míg egy másik a külső megjelenésre fordít gondot s a művészi kötések barátja... Ha áll az a tétel, hogy a fenségest a nevet-

ségestől csupán egy lépés választja el, bizvást elmondhatjuk, hogy a bibliofil sokszor csak egy hajszálnyira van – a bibliomántól. A bibli-ománia – mint neve is mutatja – nem más, mint a bibliofília egyoldalú, kóros túlhajtása: szaba-tosabban azon szempontok szertelen előtérbe tolása, melyek a könyv kedvelőit a közönséges olvasótól, vagy a hivatásos tudóstól megkü-lönböztetik. Azok, az avatatlanok szemében, kicsinyeseknek látszó külsőségek, materiáliák, melyeket a bibliofil a nyomtatványok tartalmi vagy műveltség-történeti jelentőségével egy sorba állít, emezzel egyenlőknek érték-el, a bibliománnak – a »könyvek bolondja«-nak – sze-mében határozott túlsúlyra vergődnek, sőt az esetek nagy többségében egyedül uralkodókká válnak. Éppen ezért a bibliofil megalkuvó ter-mészetű, s ha valamely kedves könyvét nem képes abban az ideális állapotban megszerezni,

amely finomkodó érzékét teljesen kielégítené, még nem mond le birhatásáról. A bibliomán ellenben nem jár a bölcsek ez arany középutján, szenvedélyes elvakultsága nem tűr megaluvást és sokszor vandalizmusra ragadja. Egy másik jellemző vonás, mely a bibliománt a bibliofilől megkülönbözteti: a szűkkeblűség. A bibliomán, akár csak a fősvény aranyait, véka alá rejtí könyveit. Pusztá bírásuk tudata teljesen kielégíti lelkét, észszerű felhasználásukra sem maga nem gondol, sem másoknak nem nyújt módot. Az ilyen gondolkodású emberek nevezték el a múlt század negyvenes éveiben bibliotáfoknak – »a könyvek sírásói«-nak – s nem ok nélkül, hiszen könyvtáraik valóban mintegy a gondolat temetői. Ezzel szemben a szó nemes értelmében vett bibliofil Nodier-vel tart, aki szerint a könyvek gyűjtésének öröme csak a róluk beszélés gyönyörűsége éri fel. Felhasznál minden alkalmat, hogy gyűjteménye ritkaságait szélesebb körökkel is megismertesse, s ha a múlt tanulságain okulva, nem is teszi magáévá Grolier önzetlen jelmondatát, könyvtárát szívesen megnyitja a komoly kutató előtt. Ez élesebb ellentétek mellett vannak a bibliofileknek és bibliománoknak olyan látszólag közös tulajdonságai is, melyek lényegbe vágó különbségeit csak mé-

lyebb elemzéssel lehet kimutatni. Ilyen közös gyöngéjük – hogy csak a legszembezőköbbet említsük – az unikumok, ritkaságok túlságos kultusza. Csakhogy míg a bibliofil a kuriózumoktól is megköveteli, hogy ritkaságuk mellett akár tudományos, akár esztétikai jelentőséggel is bírjanak s e ritkaságuk mintegy kultúrtörténeti alaptól sarjadjék, addig a bibliomán szemében a ritkaság az egyedül döntő tényező, bármily sekélyes formában nyilvánuljon is ez meg s előidézésére kész mesterségesen is hatni. Ha aztán valamely sokáig unikumnak vélt könyvből váratlanul előkerül egy második, eddig ismeretlen példány, ez ugyan megsebzí a bibliofil önértetét, de korántsem halálosan s néhány keserű óra után napirendre tér fölőtte. A bibliomán az ilyen kellemetlenséget nem képes tétlenül elszenvedni s elvakultságában mindent elkövet, még becsstelenséget is, csakhogy kiköszörölje a gyűjteményén esett csorbát. Dr. Gulyás e tétel igazolására a könyvlopások, csonkítások, sőt a könyvszerzés érdekében elkövetett gyilkosságok egész sorát hozza fel s e kijelentéssel zárja be fejtegetését: íme a bibliomán nemcsak a tulajdonjog szentségét nem respektálja, hanem még embertársai életére is tör, csakhogy beteges vágyait kielégíthesse.

Forrás: Magyar Könyvszemle 16 (1908/3) 280-281.

A kiadvány változatlan formában és tartalommal szabadon terjeszthető, felhasználható, nyomtatható, sokszorosítható és korlátozás nélkül közzétehető!

Lezárva: 2018. március 20.

Felelős kiadó: az Egyházi Könyvtárak Egyesülete elnöke

Kiadó: Egyházi Könyvtárak Egyesülete

Felelős szerkesztő: Török Beáta Tördelte: Tegzes Béla

Az Egyesülés székhelye: 1092 Budapest, Ráday utca 28.

A szerkesztőség címe: 1052 Budapest, Piarista köz 1.

E-mail: biblio@sapientia.hu Telefon: 1-486-4421

Nyomtatott kiadás: ISSN 2064-9290

Online kiadás: ISSN 2416-0229